

TELEVİZYON VE ÇOCUK

Günümüzde gerek çocukların gerekse erişkinlerin yaşamında iletişim ve bilgilenme açısından yazılı yayınlardan daha fazla televizyonun etkisi olduğu şüphesizdir. Televizyon, görsel ve işitsel duylara yönelik bir kitle iletişim aracı olması

nedeniyle hem olumlu hem de olumsuz etkilere sahip olabilmektedir.

Çocukların en iyi arkadaşı diyebileceğimiz televizyon doğru kullanılırsa çocuğun zihinsel gelişimine katkıda bulunabilir. Ama bunun için televizyon iz-

lerken ebeveynler onun yanında olmalı veya izleyeceği programları seçmeli ve takip etmeli. Çocuğun seçilen programdaki mesajları anlamsız televizyonu çocuk için olumlu hale getirebilir.

Televizyonun en önemli olumsuz etkilerinden birisi çocuğun tek yönlü bir iletişim içinde olmasıdır. Özellikle dil gelişiminin ve sosyal gelişimin temellerinin atıldığı en önemli dönem olan ilk 3 yılda televizyon karşısında fazla vakit geçiren çocukların konuşmalarında gecikmelerin olması olasılığı artmakta ve dış dünya ile iletişimde sorunlar yaşayabilmektedirler Çocuk cansız bir varlığın karşısında; duygusal ve sosyal uyarıdan mahrum kalmakta, sevgiden ve bağlandığı kişiden uzak olmaktadır. Çocuk konuşmasına, bakışına, gülümsemesine karşılık vermeyen, gönderdiği iletişim ve etkileşim mesajlarına cevap vermeyen, sert, soğuk bir cismin karşısında saatlerce kaldığında sosyalleşme, bireyselleşme ve kendiliğinden gelişecek olan psikososyal yönlerin hepsi eksik veya yetersiz kalacaktır. Bu yaş içindeki bir bebek veya küçük çocuk ile anne-babanın, mümkün olduğunca fazla vakit geçirmesi ve ilgilenmesi en uygun olanıdır. Bu dönemde fazla televizyon karşısında tutulan çocukların televizyon izleme alışkanlıkları gelişmeye başlar. Özellikle de bazı annelerin veya bakıcıların çocuğa rahat yemek yedirmek veya onun sakince oturmasını sağlamaya yönelik olarak onu televizyon seyretmeye teşvik etmeleri çocuğun daha sonraki yıllarda da sürdüreceği, televizyon izleme alışkanlığı gelişmektedir.

TV karşısında 0-3 yaş arasında uzun süre kalan çocu-

ğun, sosyal-duygusal gelişim ve etkileşim, sosyal ortamlara uyum sağlama, insanlar ile iletişim kurma, yaşatlarına uyum sağlama, konuşma, anlama vb. için gerekli olan fonksiyonların gelişiminde gecikmeler, eksiklikler veya yetersizlikler görülmektedir.

4 -7 yaş döneminde televizyonun uzun süre izlenmesi, çocuğun dil ve sosyal gelişiminde bazı problemlerin oluşmasına neden olabilir. Bu dönemde çocuklar televizyonda gördüklerini tamamen somut olarak yorumlar. Çocuk bütün bunları olduğu gibi uygulamayı düşünebilir. Yani çizgi filmde gördüğü bir hareket veya sahneyi olduğu gibi yapmaya çalışabilir. Çünkü bu dönemde çocuk soyut kavramları tam olarak algılayamamaktadır. Bu dönemde seyredilecek korku ve şiddet içerikli film veya çizgi filmler çocuğun bilinçaltında da şiddet duygularının yerleşmesine neden olabilir. Bunun yanı sıra çocukta uyku bozukluğu, korku ve endişe duyguları oluşabilir. Bu yaşlardaki çocuklara eğitici programlar haricinde çok fazla televizyon seyrettirilmemesi uygun olur. Çünkü çocukluk çağında görülen her görüntünün, duyulan her sesin, karşılaşılan her iyi ve kötü muamelenin ileriki yıllarda bir yansıması olacaktır.

7-12 yaş grubunda da şiddet içeren, korku ve gerilime neden olan sahneler çocuğun gelişiminde problem oluşturur. 7 yaşından küçük çocuklarda ol-

duğu kadar iletişim ve sosyal adaptasyon açısından olumsuz etkileri olmaz. Çocuklar bu yaşlardan itibaren iyi yönlendirilir ve seyredeceği programlarda seçici davranılırsa televizyondan faydalanırlar. Bu yaşta çocukların ders ve okul saatleri de göz önüne alınarak uygun zamanlarda televizyon izlemeleri sağlanmalıdır. Televizyonu fazla izlemesi durumunda çocuğun sosyal aktivitelerinde, arkadaş ve çevre ilişkilerinde, ders başarısında, yaşına uygun becerilerin geliştirilmesinde sorunlar yaşanabilir. Yine okul çağı çocuklarında düzenli çalışma alışkanlığı geliştirememesi ve aktif öğrenme yerine pasif ve kalıp öğrenmeye eğilimin artması, düşünce esnekliğinin azalması gibi olumsuz etkilerden söz edilebilir. Burada sınırlandırma en temel prensip olmalı. Özellikle okul çocuklarının günde bir saatten fazla televizyon izlememeleri önerilmektedir.

Özellikle tatillerde çocuklar daha fazla televizyon izlemeyi isterler. Bu günlerde yayınlanan, çocuklar için eğitici, öğretici ve eğlendirici nitelikli programları seyretmelerini sağlayarak ya da teşvik ederek televizyon seyretmeleri olumlu hale getirilebilir. Çocuklar genellikle evde yalnız hissettiklerinde ve zaman geçirecek aktivite bulamadıklarında televizyonu tercih etmekte. Yaşına ve ilgi alanına uygun oyunlar ve etkinlikler bulup çocukla ilgilenilirse ebeveyni ya da kendisi ile ilgilenen kişiyi tercih edecektir.